

IEL – protokol k projektu

Ondřej Sedláček
xsedla1o

14. prosince 2019

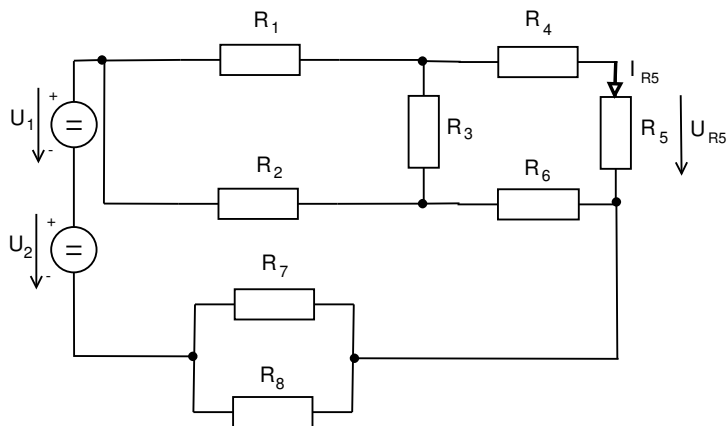
Obsah

1	Příklad 1	2
2	Příklad 2	5
3	Příklad 3	8
4	Příklad 4	11
5	Příklad 5	14
6	Shrnutí výsledků	16

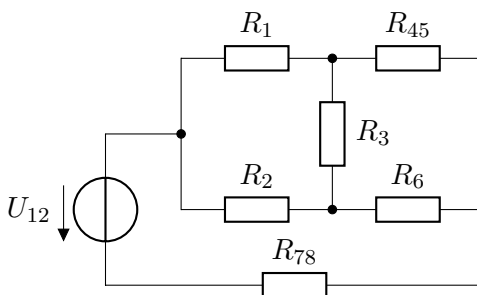
Příklad 1

Stanovte napětí U_{R5} a proud I_{R5} . Použijte metodu postupného zjednodušování obvodu.

sk.	U_1 [V]	U_2 [V]	R_1 [Ω]	R_2 [Ω]	R_3 [Ω]	R_4 [Ω]	R_5 [Ω]	R_6 [Ω]	R_7 [Ω]	R_8 [Ω]
H	135	80	680	600	260	310	575	870	355	265

Obvod zjednodušujeme podle metody, nejprve spojíme paralelně zapojené rezistory R_7 a R_8 do R_{78} , sériově zapojené R_4 a R_5 do R_{45} a zároveň sloučíme sériově zapojené zdroje U_1 a U_2 do U_{12}

$$R_{78} = \frac{R_8 \cdot R_7}{R_8 + R_7}$$

$$R_{78} = \frac{355 \cdot 265}{355 + 265}$$

$$R_{78} = 151,733\Omega$$

$$R_{45} = R_4 + R_5$$

$$R_{45} = 310 + 575$$

$$R_{45} = 885\Omega$$

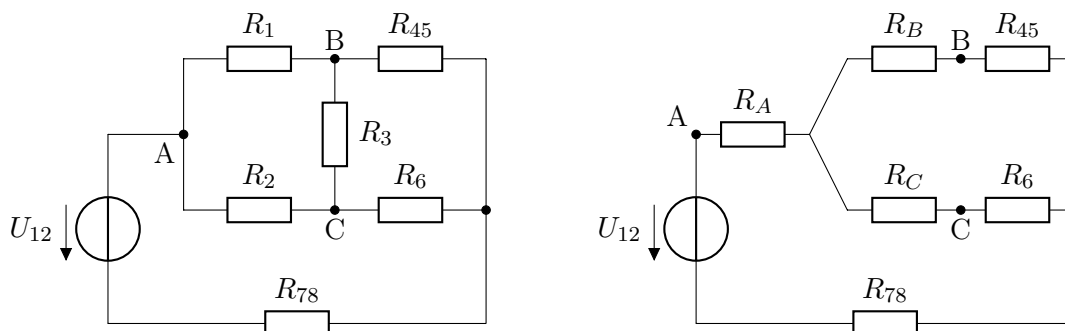
$$U_{12} = U_1 + U_2$$

$$U_{12} = 135 + 80$$

$$U_{12} = 215V$$

(1.1)

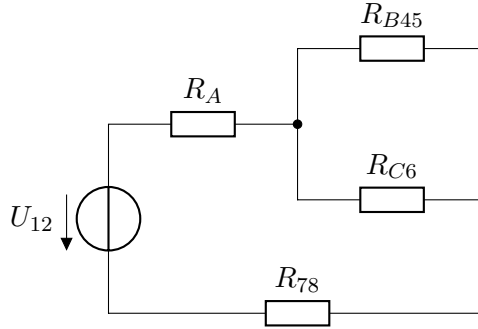
Vybrané uzly si označíme A, B, C a provedeme transformaci trojúhelník-hvězda viz 1.

Obrázek 1: transformace

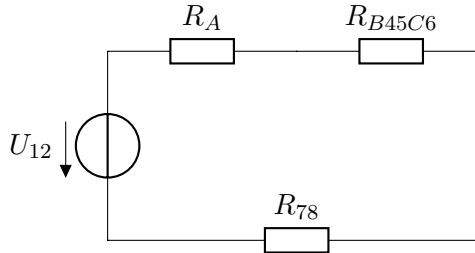
$$\begin{aligned}
R_A &= \frac{R_1 \cdot R_2}{R_1 + R_2 + R_3} & R_B &= \frac{R_1 \cdot R_3}{R_1 + R_2 + R_3} & R_C &= \frac{R_2 \cdot R_3}{R_1 + R_2 + R_3} \\
R_A &= \frac{680 \cdot 600}{680 + 600 + 260} & R_B &= \frac{680 \cdot 260}{680 + 600 + 260} & R_C &= \frac{600 \cdot 260}{680 + 600 + 260} \\
R_A &= 264,935\Omega & R_B &= 114,805\Omega & R_C &= 101,298\Omega
\end{aligned} \tag{1.2}$$

Dále sloučíme sériově zapojené rezistory R_B a R_{45} , stejně tak R_C a R_6 .

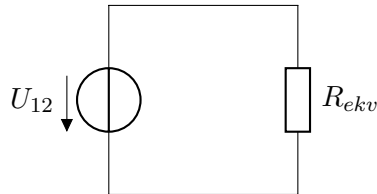
$$\begin{aligned}
R_{B45} &= R_B + R_{45} & R_{C6} &= R_C + R_6 \\
R_{B45} &= 114,805 + 885 & R_{C6} &= 101,298 + 870 \\
R_{B45} &= 999,805\Omega & R_{C6} &= 971,298\Omega
\end{aligned} \tag{1.3}$$

Poté nám zbývá jen sloučit paralelně zapojené R_{B45} a R_{C6} a dostáváme sériové zapojení tří rezistorů, které opět součítáme.

$$\begin{aligned}
R_{B45C6} &= \frac{R_{B45} \cdot R_{C6}}{R_{B45} + R_{C6}} \\
R_{B45C6} &= \frac{999,805 \cdot 971,298}{999,805 + 971,298} \\
R_{B45C6} &= 492,672\Omega
\end{aligned} \tag{1.4}$$

Výsledkem je ekvivalentní obvod s jediným zdrojem a ekvivalentním odporem R_{ekv}

$$\begin{aligned}
R_{ekv} &= R_A + R_{B45C6} + R_{78} \\
R_{ekv} &= 264,935 + 492,672 + 151,733 \\
R_{ekv} &= 909,34\Omega
\end{aligned} \tag{1.5}$$

Naším cílem je stanovit napětí a proud na rezistoru R_5 . K tomu potřebujeme nejprve zjistit proud I_{ekv} v ekvivalentním obvodu, na základě tohoto proudu zjistíme napětí U_{RB45C6} , které je pak rovno U_{RB45} i U_{RC6} , protože jde o paralelní zapojení.

$$\begin{aligned}
 I_{ekv} &= \frac{U_{12}}{R_{ekv}} & U_{RB45C6} &= I_{ekv} \cdot R_{B45C6} \\
 I_{ekv} &= \frac{215}{909,34} & U_{RB45C6} &= 0,2364 \cdot 492,672 & U_{RB45C6} &= U_{RB45} = U_{RC6} \\
 I_{ekv} &= 0,2364A & U_{RB45C6} &= 116,467V
 \end{aligned} \tag{1.6}$$

R_{B45} je sloučením sériového zapojení R_B , R_4 a R_5 , na základě čehož víme, že protékající proud na těchto rezistorech bude stejný. Takto získáme I_{R5} . Ve chvíli kdy máme I_{R5} , stačí nám ho pronásobit odporem R_5 a získáváme hledané napětí U_{R5} .

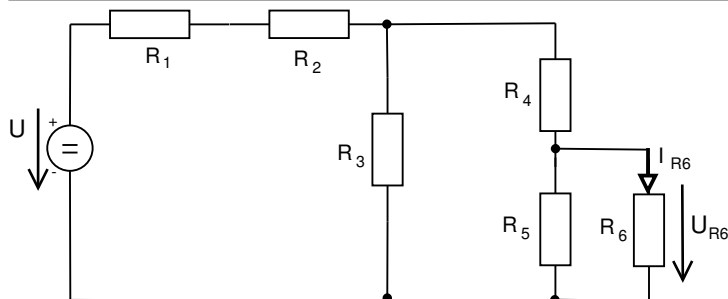
$$\begin{aligned}
 I_{R5} &= I_{RB45} = \frac{U_{RB45}}{R_{B45}} & U_{R5} &= I_{R5} \cdot R_5 \\
 I_{R5} &= \frac{116,467}{999,805} & U_{R5} &= 0,1165A \cdot 575 \\
 I_{R5} &= 0,1165A & U_{R5} &= 66,9919V
 \end{aligned} \tag{1.7}$$

Napětí U_{R5} je tedy 66,9919V a proud I_{R5} se rovná 0,1165A.

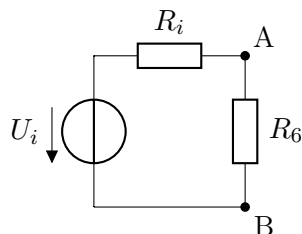
Příklad 2

Stanovte napětí U_{R6} a proud I_{R6} . Použijte metodu Théveninovy věty.

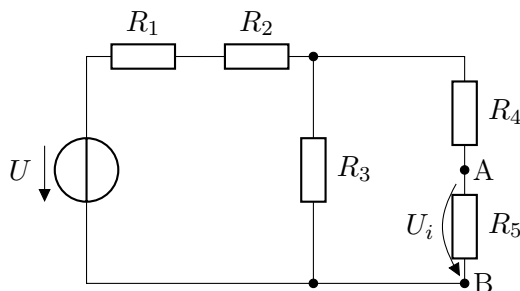
sk.	U [V]	R_1 [Ω]	R_2 [Ω]	R_3 [Ω]	R_4 [Ω]	R_5 [Ω]	R_6 [Ω]
B	100	50	310	610	220	570	200

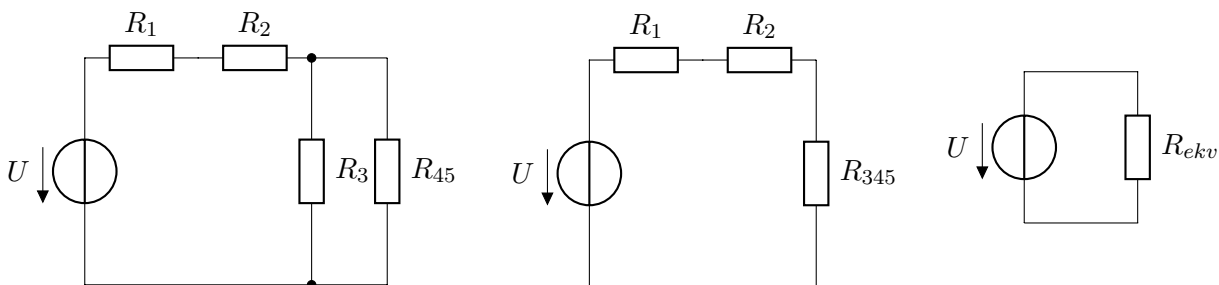
Podle Theveninovy věty můžeme zadaný obvod převést na následující:

Potřebujeme tedy zjistit U_i a R_i . U_i můžeme odvodit z původního obvodu metodou zjednodušování poté, co z obvodu vynecháme zátěž. Z obrázku vidíme, že U_i se bude rovnat napětí U_{R5} .

Sloučíme sériově zapojené R_4 a R_5 , dále paralelně zapojené R_3 a R_{45} a zbudou nám sériově zapojené R_1 , R_2 , R_{345} , ze kterých sloučením získáváme R_{ekv} .

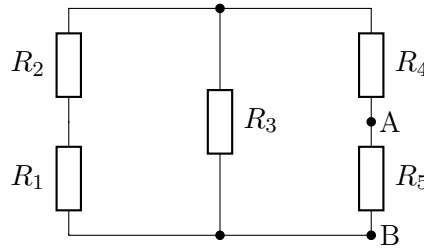
$$\begin{aligned}
R_{45} &= R_4 + R_5 & R_{345} &= \frac{R_3 \cdot R_{45}}{R_3 + R_{45}} & R_{ekv} &= R_1 + R_2 + R_{345} \\
R_{45} &= 220 + 570 & R_{345} &= \frac{610 \cdot 790}{610 + 790} & R_{ekv} &= 50 + 310 + 344,2142 \\
R_{45} &= 790\Omega & R_{345} &= 344,2142\Omega & R_{ekv} &= 704,2142\Omega
\end{aligned} \tag{2.1}$$

Proud v našem ekvivalentním obvodu I_{ekv} poté snadno vypočítáme a pomocí něho se dalšími výpočty dostaneme k U_{R5} a tedy i U_i .

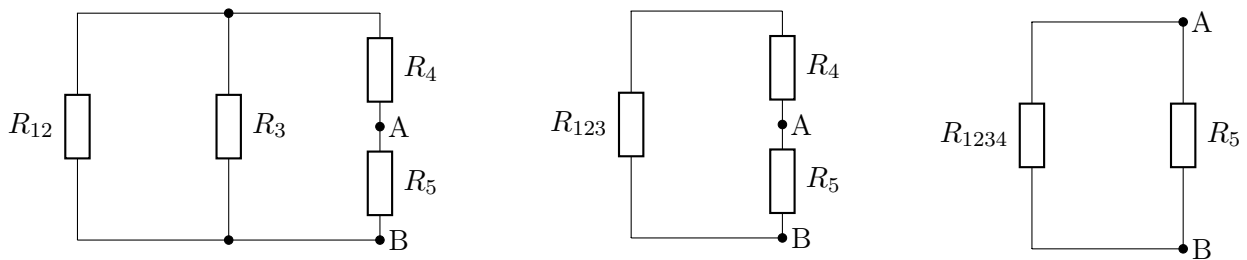
$$\begin{aligned}
I_{ekv} &= \frac{U}{R_{ekv}} & U_{R345} &= I_{ekv} \cdot R_{345} & I_{R45} &= \frac{U_{R345}}{R_{45}} \\
I_{ekv} &= \frac{100}{704,2142} & U_{R345} &= 0,1420 \cdot 344,2142 & I_{R45} &= \frac{48,8791}{790} \\
I_{ekv} &= 0,1420A & U_{R345} &= 48,8791V & I_{R45} &= 0,0618A
\end{aligned} \tag{2.2}$$

$$\begin{aligned}
U_{R5} &= I_{R45} \cdot R_5 & U_i &= U_{R5} \\
U_{R5} &= 0,0618 \cdot 570 & U_i &= 35,2672V \\
U_{R5} &= 35,2672V
\end{aligned}$$

Máme tedy napětí $U_i = 35,2672V$, ale stále potřebujeme vypočítat hodnotu R_i . Tu získáme tak, že v původním obvodu vynecháme zátěž, zdroj nahradíme zkratem a v takto vzniklém obvodu budeme počítat odpor mezi body A a B.

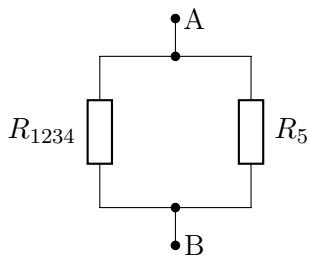

Spojením sériově zapojených R_1 a R_2 získáme R_{12} , které je zapojeno paralelně s R_3 . Spojíme a máme R_{123} . Ten je v sériovém zapojení s R_4 , takže opět spojíme a dostáváme R_{1234} .

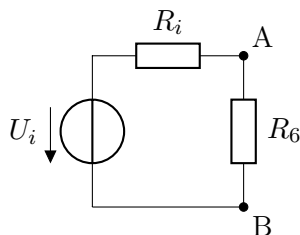
$$\begin{aligned}
R_{12} &= R_1 + R_2 & R_{123} &= \frac{R_{12} \cdot R_3}{R_{12} + R_3} & R_{1234} &= R_{123} + R_4 \\
R_{12} &= 50 + 310 & R_{123} &= \frac{360 \cdot 610}{360 + 610} & R_{1234} &= 226,3917 + 220 \\
R_{12} &= 360\Omega & R_{123} &= 226,3917\Omega & R_{1234} &= 426,3917\Omega
\end{aligned} \tag{2.3}$$

Z následujícího obrázku už jasně vidíme paralelní zapojení R_{1234} a R_5 , a tak jejich spojením získáme odpor mezi body A, B, tedy R_i .

$$\begin{aligned}
 R_i &= \frac{R_{1234} \cdot R_5}{R_{1234} + R_5} \\
 R_i &= \frac{426,3917 \cdot 570}{426,3917 + 570} \\
 R_i &= 250,3397\Omega
 \end{aligned}
 \tag{2.4}$$

R_i je tedy $250,3397\Omega$. Nyní se můžeme vrátit k našemu obvodu ze začátku, pro který platí:

$$I = \frac{U_i}{R_i + R_6} \tag{2.5}$$

Z toho vypočítáme hledané hodnoty následovně

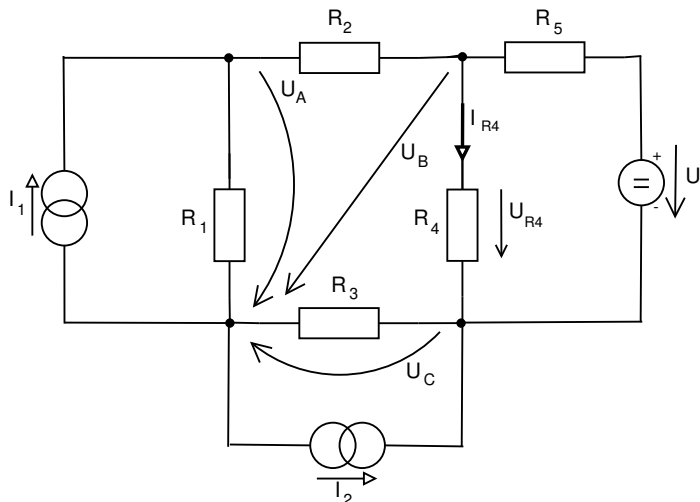
$$\begin{aligned}
 I_{R6} = I &= \frac{U_i}{R_i + R_6} & U_{R6} &= I_{R6} \cdot R_6 \\
 I_{R6} &= \frac{35,2672}{250,3397 + 200} & U_{R6} &= 0,0783 \cdot 200 \\
 I_{R6} &= 0,0783A & U_{R6} &= 15,6625V
 \end{aligned}
 \tag{2.6}$$

Hledané napětí U_{R6} je tedy $15,6625V$ a hledaný proud I_{R6} je $0,0783A$.

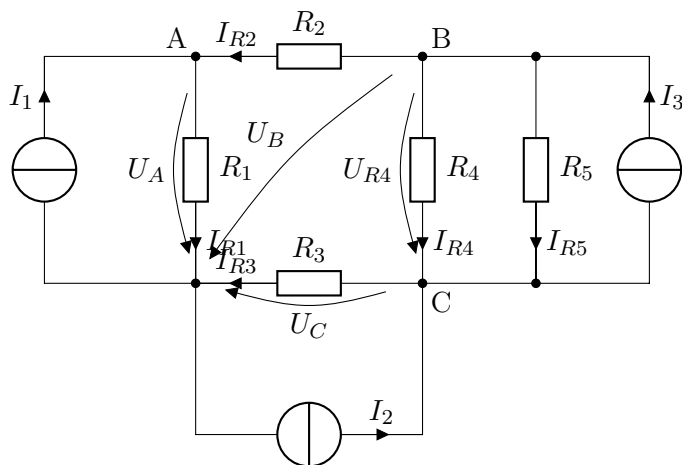
Příklad 3

Stanovte napětí U_{R4} a proud I_{R4} . Použijte metodu uzlových napětí (U_A, U_B, U_C).

sk.	U [V]	I_1 [A]	I_2 [A]	R_1 [Ω]	R_2 [Ω]	R_3 [Ω]	R_4 [Ω]	R_5 [Ω]
A	120	0.9	0.7	53	49	65	39	32

Metoda uzlových proudů spočívá ve vytvoření rovnic pro několik uzlů obvodu a ve výpočtu jejich napětí vzhledem k uzlu referenčnímu z vzniklé soustavy lineárních rovnic. Jelikož máme v obvodu napěťový i proudový zdroj, pro zjednodušení práce při výpočtech si zdroj napěťový převedeme na proudový.

$$\begin{aligned}
 I_3 &= \frac{U}{R_5} \\
 I_3 &= \frac{120}{32} \\
 I_3 &= 3,75A
 \end{aligned} \tag{3.1}$$

Nyní sestavíme rovnice pro jednotlivé uzly.

$$\begin{aligned}
 A : \quad & I_1 + I_{R2} - I_{R1} = 0 \\
 B : \quad & -I_{R2} - I_{R4} - I_{R5} + I_3 = 0 \\
 C : \quad & -I_{R3} + I_{R4} + I_{R5} + I_2 - I_3 = 0
 \end{aligned} \tag{3.2}$$

Dále z rovnic úpravami vyjádříme U_A , U_B a U_C .

$$\begin{aligned} I_{R1} - I_{R2} &= I_1 \\ I_{R2} + I_{R4} + I_{R5} &= I_3 \\ -I_{R3} + I_{R4} + I_{R5} &= I_3 - I_2 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \frac{U_A}{R_1} - \frac{U_B - U_A}{R_2} &= I_1 \\ \frac{U_B - U_A}{R_2} + \frac{U_B - U_C}{R_4} + \frac{U_B - U_C}{R_5} &= I_3 \\ -\frac{U_C}{R_3} + \frac{U_B - U_C}{R_4} + \frac{U_B - U_C}{R_5} &= I_3 - I_2 \end{aligned} \tag{3.3}$$

$$\begin{aligned} U_A \cdot (R_1 + R_2) - U_B \cdot R_1 &= I_1 \cdot (R_1 R_2) \\ -U_A \cdot (R_4 R_5) + U_B \cdot (R_4 R_5 + R_2 R_5 + R_2 R_4) - U_C \cdot (R_2 R_5 + R_2 R_4) &= I_3 \cdot (R_2 R_4 R_5) \\ U_B \cdot (R_3 R_5 + R_3 R_4) - U_C \cdot (R_3 R_4 + R_3 R_5 + R_4 R_5) &= (I_3 - I_2) \cdot (R_3 R_4 R_5) \end{aligned}$$

Vzniká nám matice soustavy a sloupkový vektor pravé strany, do obou dosadíme.

$$\begin{pmatrix} (R_1 + R_2) & -(R_1) & 0 \\ -(R_4 R_5) & (R_4 R_5 + R_2 R_5 + R_2 R_4) & -(R_2 R_5 + R_2 R_4) \\ 0 & (R_3 R_5 + R_3 R_4) & -(R_3 R_4 + R_3 R_5 + R_4 R_5) \end{pmatrix} \begin{pmatrix} I_1 \cdot (R_1 R_2) \\ I_3 \cdot (R_2 R_4 R_5) \\ (I_3 - I_2) \cdot (R_3 R_4 R_5) \end{pmatrix}$$

$$\begin{pmatrix} (53 + 49) & -(53) & 0 \\ -(39 \cdot 32) & (39 \cdot 32 + 49 \cdot 32 + 49 \cdot 39) & -(49 \cdot 32 + 49 \cdot 39) \\ 0 & (65 \cdot 32 + 65 \cdot 39) & -(65 \cdot 39 + 65 \cdot 32 + 39 \cdot 32) \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 0, 9 \cdot (53 \cdot 49) \\ 3, 75 \cdot (49 \cdot 39 \cdot 32) \\ (3, 75 - 0, 7) \cdot (65 \cdot 39 \cdot 32) \end{pmatrix}$$

$$\begin{pmatrix} 102 & -53 & 0 \\ -1248 & 4727 & -3479 \\ 0 & 4615 & -5863 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 2337, 3 \\ 229320 \\ 247416 \end{pmatrix} \tag{3.4}$$

Pro zjištění proudu I_{R4} budeme potřebovat U_B a U_C . Ty z naší soustavy dostaneme použitím Cramerova pravidla.

$$M_0 = \begin{pmatrix} 102 & -53 & 0 \\ -1248 & 4727 & -3479 \\ 0 & 4615 & -5863 \end{pmatrix} \tag{3.5}$$

$$|M_0| = 102 \cdot 4727 \cdot (-5863) + 0 + 0 - 0 + 3479 \cdot 4615 \cdot 102 + 5863 \cdot 53 \cdot 1248$$

$$|M_0| = -801396960$$

$$M_B = \begin{pmatrix} 102 & 2337,3 & 0 \\ -1248 & 229320 & -3479 \\ 0 & 247416 & -5863 \end{pmatrix}$$

$$|M_B| = 102 \cdot 229320 \cdot (-5863) + 0 + 0 - 0 + 3479 \cdot 247416 \cdot 102 - 5863 \cdot 2337,3 \cdot 1248$$

$$|M_B| = -66443855587,2$$

$$U_B = \frac{|M_B|}{|M_0|}$$

$$U_B = \frac{-66443855587,2}{-801396960}$$

$$U_B = 82,9100V$$

$$M_C = \begin{pmatrix} 102 & -53 & 2337,3 \\ -1248 & 4727 & 229320 \\ 0 & 4615 & 247416 \end{pmatrix}$$

$$|M_C| = 102 \cdot 4727 \cdot 247416 - 1248 \cdot 4615 \cdot 2337,3 + 0 - 0 - 229320 \cdot 4615 \cdot 102 - 247416 \cdot 53 \cdot 1248$$

$$|M_C| = -18481999536$$

$$U_C = \frac{|M_C|}{|M_0|}$$

$$U_C = \frac{-18481999536}{-801396960}$$

$$U_C = 23,0622V$$

(3.6)

Vypočítané hodnoty dosadíme.

$$U_{R4} = U_B - U_C$$

$$I_{R4} = \frac{U_{R4}}{R_4}$$

$$U_{R4} = 82,9100 - 23,0622$$

$$I_{R4} = \frac{59,8478}{39}$$

$$U_{R4} = 59,8478V$$

$$I_{R4} = 1,5345A$$

(3.7)

Hledané napětí U_{R4} má hodnotu 59,8478V a hledaný proud I_{R4} má hodnotu 1,5345A.

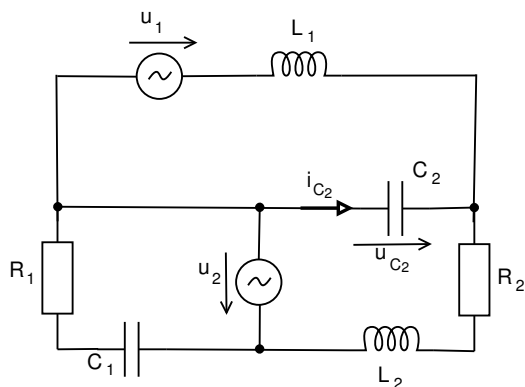
Příklad 4

Pro napájecí napětí platí: $u_1 = U_1 \cdot \sin(2\pi ft)$, $u_2 = U_2 \cdot \sin(2\pi ft)$.

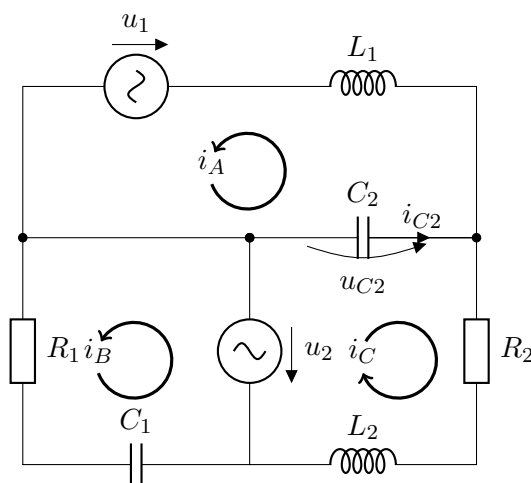
Ve vztahu pro napětí $u_{C_2} = U_{C_2} \cdot \sin(2\pi ft + \varphi_{C_2})$ určete $|U_{C_2}|$ a φ_{C_2} . Použijte metodu smyčkových proudů.

Pozn: Pomocné směry šipek napájecích zdrojů platí pro speciální časový okamžik ($t = \frac{\pi}{2\omega}$).

sk.	U_1 [V]	U_2 [V]	R_1 [Ω]	R_2 [Ω]	L_1 [mH]	L_2 [mH]	C_1 [μ F]	C_2 [μ F]	f [Hz]
H	65	60	10	10	160	75	155	70	95

Postupujeme podle metody smyčkových proudů, nejprve tedy zvolíme směr smyček a sestavíme pro každou smyčku rovnici.

$$\begin{aligned} i_A \omega L_1 j - i_A \frac{1}{\omega C_2} j - i_C \frac{1}{\omega C_2} j - u_1 &= 0 \\ i_B R_1 - i_B \frac{1}{\omega C_1} j - u_2 &= 0 \end{aligned} \quad (4.1)$$

$$-i_A \frac{1}{\omega C_2} j - i_C \frac{1}{\omega C_2} j + i_C R_2 + i_C \omega L_2 j - u_2 = 0$$

Rovnice upravíme na tvar vhodný na použití matice.

$$\begin{aligned} i_A (\omega L_1 j - \frac{1}{\omega C_2} j) + i_C (-\frac{1}{\omega C_2} j) &= u_1 \\ i_B (R_1 - \frac{1}{\omega C_1} j) &= u_2 \\ i_A (-\frac{1}{\omega C_2} j) + i_C (R_2 + (\omega L_2 - \frac{1}{\omega C_2}) j) &= u_2 \end{aligned} \quad (4.2)$$

Rovnice dosadíme do matice.

$$\begin{pmatrix} \omega L_1 j - \frac{1}{\omega C_2} j & 0 & -\frac{1}{\omega C_2} j \\ 0 & R_1 - \frac{1}{\omega C_1} j & 0 \\ -\frac{1}{\omega C_2} j & 0 & R_2 + (\omega L_2 - \frac{1}{\omega C_2}) j \end{pmatrix} \begin{pmatrix} u_1 \\ u_2 \\ u_2 \end{pmatrix} \quad (4.3)$$

Spočítáme ω , dosadíme čísla.

$$\omega = 2\pi f$$

$$\omega = 2\pi 95$$

$$\omega = 190\pi$$

$$\begin{pmatrix} 190\pi 0,16j - \frac{1}{190 \cdot 0,00007\pi} j & 0 & -\frac{1}{190 \cdot 0,00007\pi} j \\ 0 & 10 - \frac{1}{190 \cdot 0,000155\pi} j & 0 \\ -\frac{1}{190 \cdot 0,00007\pi} j & 0 & 10 + (190\pi 0,075 - \frac{1}{190 \cdot 0,00007\pi}) j \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 65 \\ 60 \\ 60 \end{pmatrix} \quad (4.4)$$

Zjednodušíme matici.

$$\begin{pmatrix} (30,4\pi - \frac{1}{0,0133\pi})j & 0 & -\frac{1}{0,0133\pi} j \\ 0 & 10 - \frac{1}{0,02945\pi} j & 0 \\ -\frac{1}{0,0133\pi} j & 0 & 10 + (14,25\pi - \frac{1}{0,0133\pi})j \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 65 \\ 60 \\ 60 \end{pmatrix} \quad (4.5)$$

Z matice spočítáme i_A a i_C , potřebné pro výpočet, pomocí Cramerova pravidla.

$$M_0 = \begin{pmatrix} (30,4\pi - \frac{1}{0,0133\pi})j & 0 & -\frac{1}{0,0133\pi} j \\ 0 & 10 - \frac{1}{0,02945\pi} j & 0 \\ -\frac{1}{0,0133\pi} j & 0 & 10 + (14,25\pi - \frac{1}{0,0133\pi})j \end{pmatrix}$$

$$|M_0| = ((30,4\pi - \frac{1}{0,0133\pi})j) \cdot (10 - \frac{1}{0,02945\pi} j) \cdot (10 + (14,25\pi - \frac{1}{0,0133\pi})j) - (-\frac{1}{0,0133\pi} j) \cdot (10 - \frac{1}{0,02945\pi} j) \cdot (-\frac{1}{0,0133\pi} j)$$

$$|M_0| = -1447,91980 + 17083,32022j$$

$$M_A = \begin{pmatrix} 65 & 0 & -\frac{1}{0,0133\pi} j \\ 60 & 10 - \frac{1}{0,02945\pi} j & 0 \\ 60 & 0 & 10 + (14,25\pi - \frac{1}{0,0133\pi})j \end{pmatrix} \quad (4.6)$$

$$|M_A| = 65 \cdot (10 - \frac{1}{0,02945\pi} j) \cdot (10 + (14,25\pi - \frac{1}{0,0133\pi})j) - (-\frac{1}{0,0133\pi} j) \cdot (10 - \frac{1}{0,02945\pi} j) \cdot 60$$

$$|M_A| = 36658,21152 + 20876,83293j$$

$$i_A = \frac{|M_A|}{|M_0|}$$

$$i_A = \frac{36658,21152 + 20876,83293j}{-1447,91980 + 17083,32022j}$$

$$i_A = 1,03276 - 2,23338j \quad A$$

$$\begin{aligned}
M_C &= \begin{pmatrix} (30,4\pi - \frac{1}{0,0133\pi})j & 0 & 65 \\ 0 & 10 - \frac{1}{0,02945\pi}j & 60 \\ -\frac{1}{0,0133\pi}j & 0 & 60 \end{pmatrix} \\
|M_C| &= ((30,4\pi - \frac{1}{0,0133\pi})j) \cdot (10 - \frac{1}{0,02945\pi}j) \cdot 60 \\
&\quad - 65 \cdot (10 - \frac{1}{0,02945\pi}j) \cdot (-\frac{1}{0,0133\pi}j) \\
|M_C| &= 6206,48240 + 57422,31537j \\
i_C &= \frac{|M_C|}{|M_0|} \\
i_C &= \frac{6206,48240 + 57422,31537j}{-1447,91980 + 17083,32022j} \\
i_C &= 3,30676 - 0,64357j \text{ A}
\end{aligned} \tag{4.7}$$

Vypočítáme i_{C2} a u_{C2} .

$$\begin{aligned}
i_{C2} &= i_C + i_A & u_{C2} &= i_{C2} \cdot -\frac{1}{\omega C_2}j \\
i_{C2} &= 3,30676 - 0,64357j + 1,03276 - 2,23338j & u_{C2} &= (4,33952 - 2,87695j) \cdot -\frac{1}{0,0133\pi}j \\
i_{C2} &= 4,33952 - 2,87695j & u_{C2} &= -6.88542 - 10.38580j
\end{aligned} \tag{4.8}$$

Zbývá vypočítat hledané $|U_{C2}|$ a φ_{C2} .

$$\begin{aligned}
|U_{C2}| &= \sqrt{Real^2 + Imag^2} & \varphi_{C2} &= \arctg(\frac{Imag}{Real}) \\
|U_{C2}| &= \sqrt{6.88542^2 + 10.38580^2} & \varphi_{C2} &= \arctg(\frac{-10.38580}{-6.88542}) \\
|U_{C2}| &= 12.46089V & \varphi_{C2} &= 56.46^\circ
\end{aligned} \tag{4.9}$$

Dopočítáme pro skutečný kvadrant. Protože obě složky jsou záporné, jedná se o třetí kvadrant a přepočet je tedy následující.

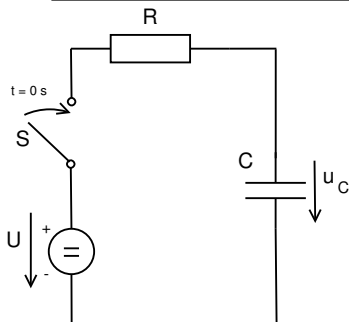
$$\begin{aligned}
\varphi_{C2} &= 180^\circ + 56.46^\circ \\
\varphi_{C2} &= 236.46^\circ
\end{aligned} \tag{4.10}$$

Hledané hodnoty jsou tedy 12.46089V pro $|U_{C2}|$ a 236.46° pro φ_{C2} .

Příklad 5

V obvodu na obrázku níže v čase $t = 0[\text{s}]$ sepne spínač S . Sestavte diferenciální rovnici popisující chování obvodu na obrázku, dále ji upravte dosazením hodnot parametrů. Vypočítejte analytické řešení $u_C = f(t)$. Provedte kontrolu výpočtu dosazením do sestavené diferenciální rovnice.

sk.	U [V]	C [F]	R [Ω]	$u_C(0)$ [V]
B	30	10	20	15

Pro sestavení rovnice vyjdeme z následujících vztahů.

$$u'_C = \frac{i}{C} \quad U = u_R + u_C \quad u_R = R \cdot i \quad (5.1)$$

Z nich odvodíme následující.

$$\begin{aligned} U &= R \cdot i + u_C & u'_C &= \frac{\frac{U - u_C}{R}}{C} \\ i &= \frac{U - u_C}{R} & u'_C &= \frac{U - u_C}{RC} \end{aligned} \quad (5.2)$$

Po úpravách dostáváme diferenciální rovnici 1.řádu, ke které stanovíme počáteční podmínku dle zadání.

$$\begin{aligned} u'_C &= \frac{U}{RC} - \frac{u_C}{RC} \\ u'_C + \frac{u_C}{RC} &= \frac{U}{RC} \\ u'_C(t) + \frac{u_C(t)}{RC} &= \frac{U}{RC} \quad u_C(0) = 15\text{V} \end{aligned} \quad (5.3)$$

Vyjádříme λ .

$$\lambda = -\frac{1}{RC} \quad (5.4)$$

Vytvoříme rovnici pro u_C , dosadíme λ a zderivujeme ji, abychom dostali rovnici pro $u'_C(t)$.

$$\begin{aligned} u_C(t) &= c(t) \cdot e^{\lambda t} \\ u_C(t) &= c(t) \cdot e^{-\frac{t}{RC}} \\ u'_C(t) &= c'(t) \cdot e^{-\frac{t}{RC}} + c(t) \cdot e^{-\frac{t}{RC}} \cdot \left(-\frac{1}{RC}\right) \\ u'_C(t) &= c'(t) \cdot e^{-\frac{t}{RC}} - \frac{c(t) \cdot e^{-\frac{t}{RC}}}{RC} \end{aligned} \quad (5.5)$$

Tuto rovnici dosadíme ve zderivované i nezderivované formě do původní diferenciální rovnice.

$$\begin{aligned} u'_C(t) + \frac{u_C(t)}{RC} &= \frac{U}{RC} \\ c'(t) \cdot e^{-\frac{t}{RC}} - \frac{c(t) \cdot e^{-\frac{t}{RC}}}{RC} + \frac{c(t) \cdot e^{-\frac{t}{RC}}}{RC} &= \frac{U}{RC} \\ c'(t) \cdot e^{-\frac{t}{RC}} &= \frac{U}{RC} \end{aligned} \quad (5.6)$$

Vyjádříme $c'(t)$.

$$c'(t) = \frac{U \cdot e^{\frac{t}{RC}}}{RC} \quad (5.7)$$

Integrujeme abychom dostali $c(t)$.

$$\begin{aligned} \int c'(t) &= \int \frac{U \cdot e^{\frac{t}{RC}}}{RC} \\ c(t) &= \frac{U \cdot e^{\frac{t}{RC}}}{RC} \cdot RC \\ c(t) &= U \cdot e^{\frac{t}{RC}} + k \end{aligned} \quad (5.8)$$

Dosadíme do $u_C(t) = c(t) \cdot e^{-\frac{t}{RC}}$

$$\begin{aligned} u_C(t) &= (U \cdot e^{\frac{t}{RC}} + k) \cdot e^{-\frac{t}{RC}} \\ u_C(t) &= U \cdot e^{\frac{t}{RC}} \cdot e^{-\frac{t}{RC}} + k \cdot e^{-\frac{t}{RC}} \\ u_C(t) &= U + k \cdot e^{-\frac{t}{RC}} \end{aligned} \quad (5.9)$$

Nyní máme řešení v obecném tvaru. Dosadíme hodnoty a počáteční podmínku, abychom spočítali naši integrační konstantu k .

$$\begin{aligned} u_C(0) &= 30 + k \cdot e^{-\frac{0}{20 \cdot 10}} \\ 15 &= 30 + k \\ k &= -15 \end{aligned} \quad (5.10)$$

Naše řešení pro $u_C(t)$ je tedy

$$u_C(t) = 30 - 15 \cdot e^{-\frac{t}{200}} \quad (5.11)$$

Pro zkoušku dosadíme u_C a u'_C do původní rovnice.

$$\begin{aligned} u_C(t) &= U + k \cdot e^{-\frac{t}{RC}} & u'_C(t) &= \frac{U - u_C(t)}{RC} & u'_C(t) + \frac{u_C(t)}{RC} &= \frac{U}{RC} \\ & & u'_C(t) &= \frac{U - (U + k \cdot e^{-\frac{t}{RC}})}{RC} & -\frac{k \cdot e^{-\frac{t}{RC}}}{RC} + \frac{U + k \cdot e^{-\frac{t}{RC}}}{RC} &= \frac{U}{RC} \\ & & u'_C(t) &= -\frac{k \cdot e^{-\frac{t}{RC}}}{RC} & \frac{U}{RC} &= \frac{U}{RC} \end{aligned} \quad (5.12)$$

Rovnost platí.

Shrnutí výsledků

Příklad	Skupina	Výsledky	
1	H	$U_{R5} = 66,9919V$	$I_{R5} = 0,1165A$
2	B	$U_{R6} = 15,6625V$	$I_{R6} = 0,0783A$
3	A	$U_{R4} = 59,8478V$	$I_{R4} = 1,5345A$
4	H	$ U_{C2} = 12.46089V$	$\varphi_{C2} = 236.46^\circ$
5	B	$u_C(t) = 30 - 15 \cdot e^{-\frac{t}{200}}$	